

Pelastustoimen valmistelu PALVELUTASOPÄÄTÖS 2023

Aluevaltuusto

17.10.2022

Petteri Jokelainen

Sisältö

Palvelutasopäätös

- Tausta, sisältö, periaatteet, säädökset

Riskianalyysi

- -23 vuodelle ei uutta, -24 lähtien uusi

Taloussuunnittelu

- Fokus erityisesti -23, myös tulevat vuodet

Uudistaminen

- Konkretiaa

Vuoden 2023 talousraamin perusta

PTP:n säädösohjaus

- **Pelastuslaki (2011/379) -> Pelastustoimen järjestämislaki (2021/613)**
  - Pelastustoimen palvelutaso (PelJI 3 §)
    - HVA:een pelastustoimen **palvelutason tulee vastata** kansallisia, alueellisia ja paikallisia **tarpeita ja onnettomuusuhkia** ja muita **uhkia**. Huomioitava myös **häiriötilanteet** ja **poikkeusolot**
    - Palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

PTP:n säädösohjaus

- **Pelastuslaki (2011/379) -> Pelastustoimen järjestämislaki (2021/613)**
  - Pelastustoimen palvelutasopäätös (PelJI 6 §)
    - Aluevaltuusto päättää määräajaksi.
      - Yleensä valtuustokaudeksi, mutta nyt v. 2023
    - Määritettävä riski-/tarveperusteisesti toiminnan tavoitteet, voimavarat, palvelut ja niiden taso.
    - Huomioitava myös VN:n vahvistamat pelastustoimen valtakunnalliset strategiset tavoitteet sekä palvelutason kehittäminen.
    - Ennen hyväksymistä AVI:n lausunto
- **SM:n asetus HVA:een pelastustoimen PTP:stä (PelJI 6 §)**
  - Valmisteltavana, mutta ei ehdi vuoden 2023 PTP:een
    - Vuoden 2023 PTP:ssä on noudatettu soveltuvin osin vuoden 2013 PTP-ohjetta (SM 17/2013)
  - Tarkentaa aikanaan PTP:n sisältövaatimuksia, rakennetta, toteutumisen seuranta jne.

PTP:n säädösohjaus

- **Toimeenpanolaki** (2021/616)
  - PTP:n valmisteluun siirtymäsäännös, jonka mukaan PTP on laadittava 1.12.2023 mennessä.
  - Koska Pohjois-Pohjanmaalla yhdistyy kaksi pelastuslaitosta, on katsottu tarpeelliseksi laatia PTP jo vuodelle 2023.

Vuoden 2023 PTP

- **Hallintosäätö**

- Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäätö
  - Toimialuejohtaja valmistelee →
  - Turvallisuuslautakunta valmistelee esityksen aluehallitukselle ja aluevaltuustolle →
  - Aluehallituksen käsittely →
  - Aluevaltuusto päättää hyväksymisestä

Vuoden 2023 PTP

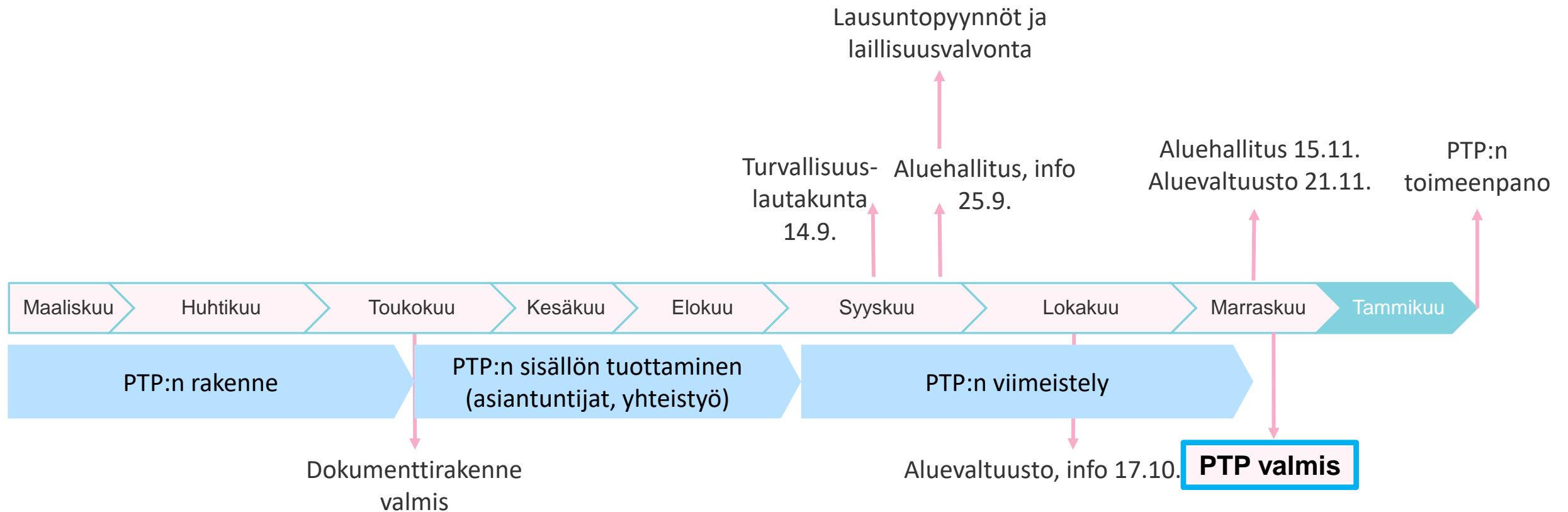
- **Riski- ja tarveperusteisuus**

- Pelastustoimen v. 2023 PTP:n riskiperustana ovat Jokilaaksojen ja Oulu-Koillismaan pelastuslaitosten nykyiset riskianalyysit tarkennettuna ”ajan hetken” alueellisella ja kansallisella turvallisuustilanteella ja yhteiskunnan tilalla.

- **Palvelut ja niiden taso**

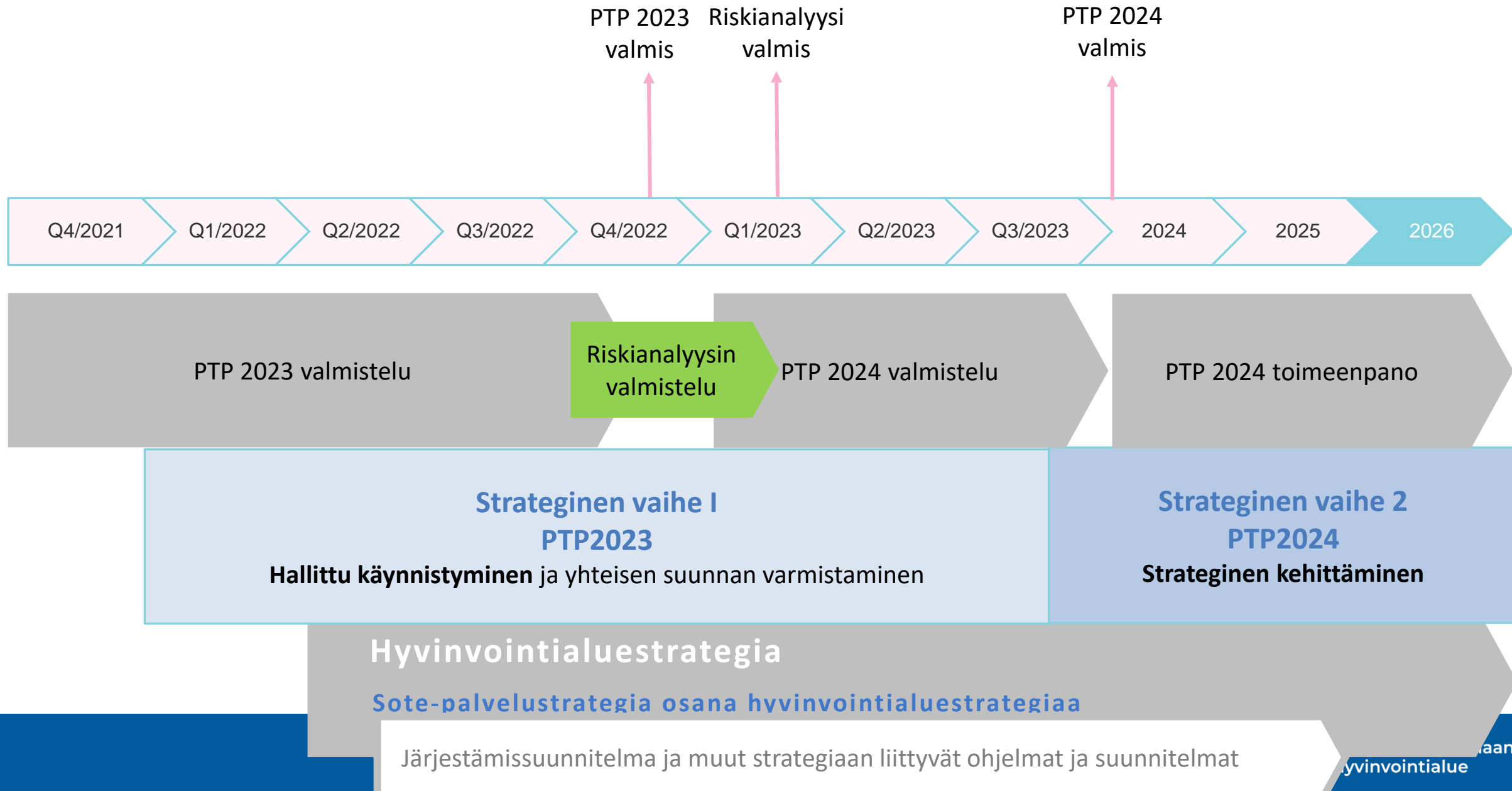
- Vuoden 2023 PTP:ssä on poimintoja Jopelan ja OKPelan nykyisistä PTP-rakenteesta ja sisällöstä.
- Palveluiden ja niiden tason määrittämisessä on ollut ”punaisena lankana” riskiperusteisuus ja palveluiden tarve, mutta myös yhteisen resurssin mahdollisuudet, yhtenäistäminen, pelastustoimen tarpeet sekä taloudelliset realiteetit.

PALVELUTASOPÄÄTÖS 2023: aikataulut ja vaiheet

PALVELUTASOPÄÄTÖKSET, strateginen vaihe I ja II

Ohjauksen seurauksena:

Sisällys

1 YLEISTÄ	5
1.1 Palvelutasopäätöstä koskeva lainsäädäntö ja ohjeet	5
1.2 Palvelutasopäätöksen tarkoitus	5
1.3 Palvelutasopäätösprosessi ja palvelutasosta päättäminen	5
1.4 Palvelutasopäätöksen voimassaoloaika	6
1.5 Valtakunnalliset strategiset päämäärät	7
1.6 Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen strategiset päämäärät	8
1.6.1 Pelastuslaitoksen palveluajatus	8
1.6.2 Pelastuslaitoksen arvot	8
1.6.3 Pelastuslaitoksen kriittiset menestystekijät	8
2 EDELLISEN PALVELUTASOPÄÄTÖSKAUDEN SEKÄ UHKIEN JA RISKIEN ARVIOINTI	10
2.1 Meneillään olevan palvelusokauden arviointi	10
2.2 Uhkien ja riskien arviointi	10
2.3 Palvelutason seuranta ja johtopäätökset	12
3 POHJOIS-POHJANMAAN HYVINVOINTIALUEEN PELASTUSTOIMI	13
3.1 Pelastustoimen organisointi	13
3.2 Pelastustoimen henkilöstö	15
3.2.1 Päätoiminen henkilöstö	15
3.2.2 Sopimushenkilöstö	16
3.3. Pelastuslaitoksen paloasemat	17
4 PALVELUTASOPÄÄTÖS, YHTEISET PALVELUT	19
4.1 Yhteisten palveluiden nykytilan kuvaus	19
4.2 Kehittämissuunnitelma PTP-kaudelle 2023	19
4.3 Talous-, HR- ja hallintopalvelut	20
4.4 Tekniset palvelut	20
4.5 TKIO-palvelut	21
4.6 Resurssitoimisto	22
4.7 Työsuojelu, työturvallisuus ja työhyvinvointi	23
4.8 Viestintä	24
5 PALVELUTASOPÄÄTÖS, ONNETTOMUUKSIEN EHKÄISY	26
5.1 Onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden nykytilan kuvaus	27
5.2 Kehittämissuunnitelma PTP-kaudelle 2023	28
5.3 Pelastustoimelle kuuluva valvonta	29
5.4 Pelastustoimelle kuuluva ohjaus ja neuvonta sekä valvontayhteistyö	30

5.5 Turvallisuusviestintä	31
5.6 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä ja onnettomuuksiin varautumisessa	32
5.7 Palontutkinta	33
6 PALVELUTASOPÄÄTÖS, PELASTUSTOIMINTA	35
6.1 Pelastustoiminnan nykytilan kuvaus	35
6.2 Kehittämissuunnitelma PTP-kaudelle 2023	36
6.3 Pelastustoiminnan edellyttämä paloasemaverkko	37
6.4 Pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön määrä ja valmius	38
6.5 Pelastustoiminnan kalusto ja varusteet	40
6.6 Toimintavalmius ja pelastusmuodostelmien hälyttäminen	40
6.6.1 Pelastussukellusvalmius	44
6.6.2 Vaarallisten aineiden torjunta ja CBRNE-valmius	45
6.6.3 Öljyntorjunta	45
6.6.4 Kansainvälinen pelastustoiminta ja Arctic Rescue Team (ART)	46
6.6.5 Meripelastusvalmius	47
6.6.6 Suuronnettomuusvalmius ja ruuhkatilanteet	47
6.6.7 Valmiuden säätely	48
6.7 Pelastustoiminnan johtaminen	49
6.8 Pelastustoimen ohjeet ja suunnitelmat	50
6.9 Yhteistyö pelastustoiminnassa	51
7 PALVELUTASOPÄÄTÖS, TILANNEKESKUS	52
7.1 Tilannekeskuksen nykytilan kuvaus	52
7.2 Kehittämissuunnitelma PTP-kaudelle 2023	52
7.3 Tilannekeskuspalvelut ja toimintojen organisointi	54
8 PALVELUTASOPÄÄTÖS, VARAUTUMINEN JA VALMIUSSUUNNITTELU	56
8.1 Varautumisen nykytilan kuvaus	56
8.2 Kehittämissuunnitelma PTP-kaudelle 2023	56
8.3 Varautumisen ja valmiussuunnittelun organisointi ja tavoite	57
8.4 Kuntien valmiussuunnittelun ohjaus ja yhteistoiminta eri turvallisuustilanteissa	57
8.5 Koulutus	58
8.5.1 Poikkeusolojen suojeleorganisaation koulutus	58
8.6 Valmiusharjoitukset	58
8.7 Väestön suojaaminen	59
8.7.1 Väestönvaroitussjärjestelmät	59
8.7.2 Säteilynvalvonta	59

8.7.3 Väestönsuojat ja väestön evakuointi	60
8.8 Pelastustoiminnan johtaminen eri uhkamallien aikana (häiriötilanteet ja poikkeusolot)	60
8.8.1 Johtamistoiminta häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa	60
8.8.2 Pelastuslaitoksen johtokeskus	60
8.8.3 Yhteydet kuntien ylläpitämiin poikkeusolojen suojelemuodostelmiin	61
8.9 Suojelumateriaali ja varaukset	61
8.9.1 Henkilöstö, kalusto- ja tilavaraukset	62
8.10 Varautumisen ja väestönsuojelun suunnitelmat	62
9 ALUEEN PELASTUSTOIMEN TUOTTAMAT MUUT PALVELUT	63
9.1 Ensivastetoiminta	63

2

xx
x Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

3

xx
x Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

4

xx
x Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Palvelutasopäätös 2023 nojaa HVA strategiaan

Ihmistä varten → Fokus asiakkaaseen

Vaikuttavasti yhdessä → Yhteinen prosessi - valmistelusta toimeenpanoon ja seurantaan

Parhaat osaajat → Henkilöstön osallistaminen, vuorovaikutus ja viestintä sekä työhyvinvointi

Rohkeasti uutta → Talouden reunaehdot ja henkilöstön saatavuus, laatunäkökulma

Palvelutasopäätös 2023, tilannekuva

SM ja STM vaatimukset laadun, toiminnan ja suoritteiden suhteen

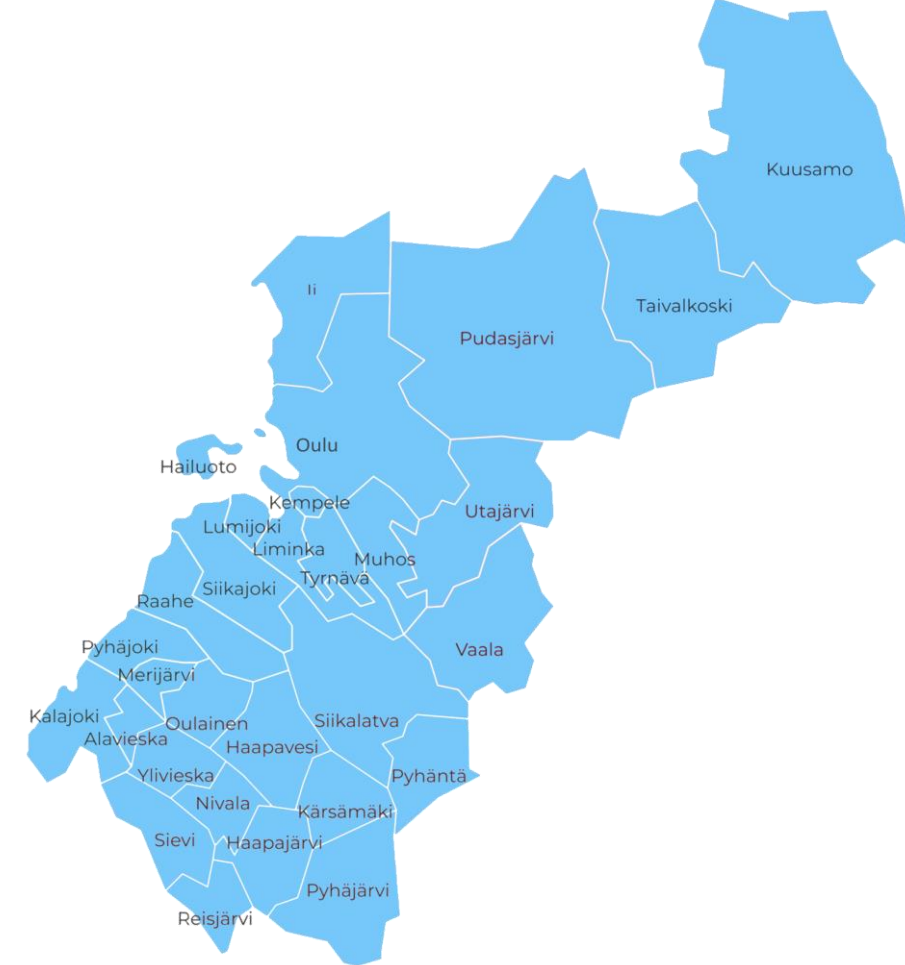
versus

VM yleiskatteellinen rahoitus

Tilannekuvan seurauksena

Lakisääteinen minimi!

”Pyritään, tavoitellaan, jne.” → Ilman lisäkustannuksia!

Palvelutasopäätös 2023

Pelastustoimen ja pelastuslaitoksen lakisääteinen kokonaisuus:

1. Onnettomuuksien ehkäisy
2. Valvontatoiminta
3. Väestön varoittaminen ja hälytysjärjestelmä
4. Pelastustoiminta, ml. öljyvahingot
5. Erikseen sovittaessa ensihoitotoiminta
6. Erikseen sovittaessa kuntien valmiussuunnittelun tuki
7. Muissa laeissa säädetyt tehtävät, mm.
  1. Kemikaalivalvonta ja -vahinkojen torjunta
  2. Omavalvontajärjestelmä (HVA:n tehtävä)

Pelastustoimen valmistelu PALVELUTASOPÄÄTÖS 2023

ONNETTOMUUKSIEN
EHKÄISY (5 diaa)

Palvelutasopäätös 2023

Onnettomuuksien ehkäisy

- **Tapahtumapolkuihin ja juurisyihin puuttuminen** siten, että mahdollisimman moni onnettomuus ennalta ehkäistään tai niistä selviydytään omatoimisen varautumisen (...siviilivalmiuden) toimenpitein.
- Pelastustoimen toimintakykyyn nähden vaikeasti hallittavien riskitekijöiden pienentäminen tai poistaminen.

Onnettomuusriskien hallinta perustuu aina onnettomuusuhkien, ilmiöiden, trendien yms. tunnistamiseen. Pelastuslaitoksella on oltava ajantasainen riskianalyysi, joka luo perustan riskienhallinnalle. Pelastuslaitoksen on seurattava onnettomuuskehitystä, yhteiskunnan muutoksia ja ilmiöitä, yhteiskunnallista turvallisuus-tilannetta, maankäyttöön ja rakentamiseen liittyviä hankkeita jne. ja arvioitava ja päätettävä tarpeelliset riskienhallintatoimet.

Neuvonnan, opastuksen, turvallisuuskoulutuksen ja -viestinnän tavoitteena on erityisesti kohteen omatoimiseen varautumisen tukeminen (onnettomuuksien ennalta ehkäisy, onnettomuuksiin varautuminen ja oikea/tehokas toiminta onnettomuuden sattuessa). Samalla neuvotaan ja opastetaan mm. pelastuslain säädösvelvoitteiden noudattamisessa.

Turvallisuuden itsearviointia voidaan hyödyntää erityisesti asuinrakennusten ja vapaa-ajan rakennusten paloturvallisuuden edistämiseksi. Itsearvioinnissa kiinteistön omistaja ja/tai asukas suorittaa itse paloturvallisuuden tarkistamisen pelastuslaitokselta saatavan oppaan ja lomakkeen avulla. Turvallisuuden itsearviointia voidaan hyödyntää myös muiden kohteiden valvonnassa.

Taulukossa oranssilla korostetuilla riskienhallintakeinoilla on useita tavoitteita. Valvonnalla varmistetaan, että kohteessa noudatetaan säädösvelvoitteita ja toisaalta neuvotaan ja opastetaan säädösvelvoitteiden noudattamisessa ja omatoimisen varautumisen edistämiseksi. Rakentamiseen ja maankäyttöön vaikuttamalla pyritään varmistamaan, että palo- ja henkilö- turvallisuuteen sekä mm. kemikaaliturvallisuuteen ja tulvasuojeluun liittyvät asiat tulevat huomioituksi rakentamisessa ja erilaisten hankkeiden toteutuksessa. Yhteistyön tavoitteena on mm. lisätä ymmärrystä eri osapuolten turvallisuustyön tavoitteista ja hakea synergiaa turvallisuustyön edistämiseen.

ILMIÖ, UHKA, RISKI, TRENDI	RISKIENHALLINTAKEINOT															Huomiot
	Tunnistaminen ja arviointi	Neuvonta ja opastus	Turvallisuuskoulutus	Turvallisuusviestintä	Turvallisuuden itsearviointi	Valvonta	Alueidenkäyttöön vaikuttaminen	Rakentamiseen vaikuttaminen	Yhteistyö (riskienhallinnan näkökulmasta)	Varoitussjärjestelmät	Pelastustoiminta	Väestönsuojelu	Valmiussuunnittelu	Ensihoitopalvelua tukeva ensivastetoiminta	Yhteistyö (operatiivisen toiminnan näkökulmasta)	

Pelastuslaitoksella on oltava kyky varoittaa vaarassa olevia ja suorittaa onnettomuustilanteiden edellyttämät kiireelliset pelastus- ja torjuntatoimet nopeasti ja tehokkaasti. Normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tämä voi tarkoittaa myös valmiutta väestön evakuointiin ja rakenteellisen väestönsuojelun toimeenpanoon. Valmiussuunnitteluun kuuluu mm. pelastuslaitoksen valmiuden kohottamisen suunnittelu ja pelastuslaitoksen palvelutuotannon varmistaminen kaikissa tilanteissa.

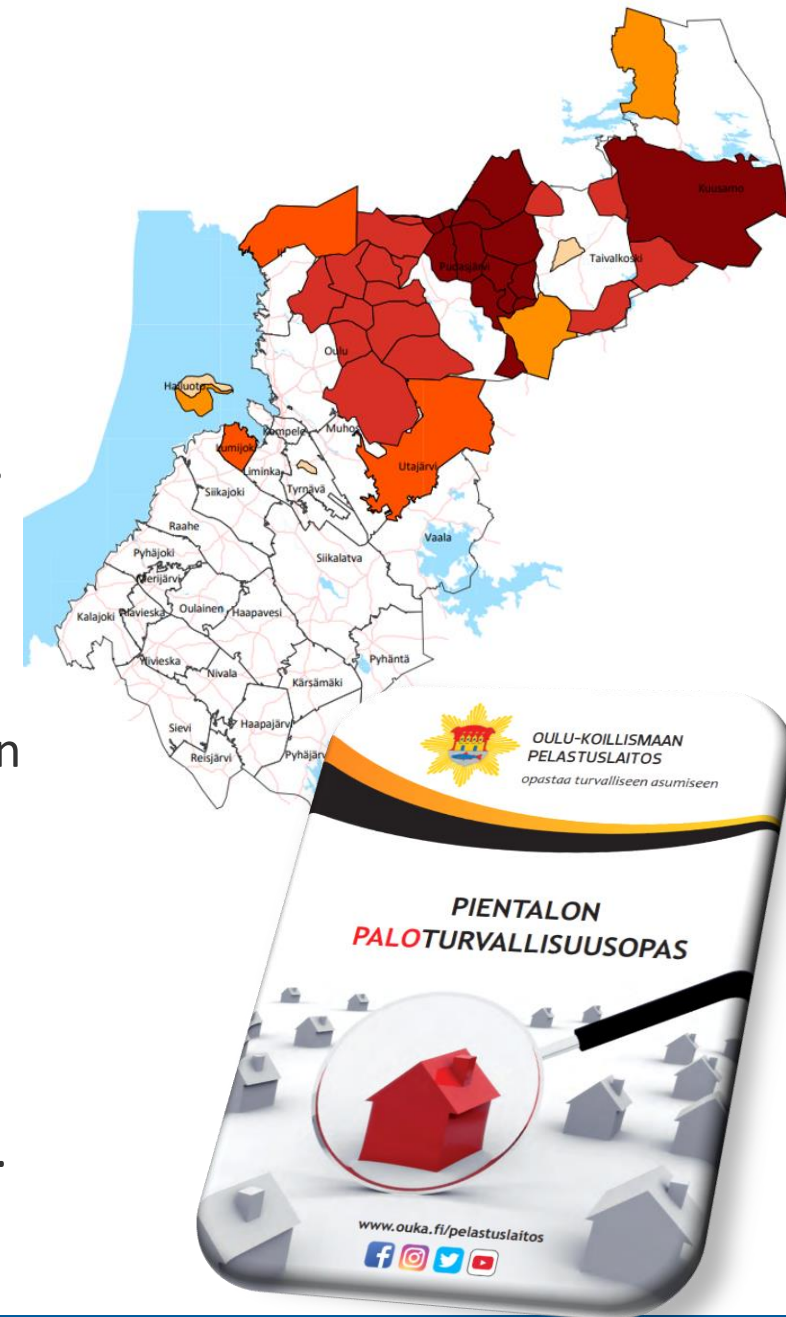
Pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyn ja pelastustoiminnan palveluihin kuuluu lisäksi yhteistyö eri viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on, että pelastuslaitoksen ja muiden toimijoiden toimet yhdessä luovat pohjan tehokkaalle riskienhallinnalle onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niiden seurausten rajoittamiseksi.

Palvelutasopäätös 2023

Onnettomuuksien ehkäisy

• **Valvonta, neuvonta ja ohjaus**

- Määrävälein valvottavia kohteita yhteensä n. 7 100 kpl. Valvontavälit riskiperusteisesti 1...10 vuotta -> vuoden 2023 aikana tarkastetaan n. 2 300 kohdetta.
- Asuinrakennusten ja vapaa-ajan rakennusten valvontaa paloturvallisuuden itsearviointin keinoin.
- Asiantuntijalausunnat osana neuvontaa ja ohjausta -> rakenteelliseen paloturvallisuuteen, rakennusten palotekniikkaan, rakenteelliseen väestönsuojeluun, kaavoitukseen, YVA-hankkeisiin, laajamittaiseen vaarallisten kemikaalien käyttöön, patoturvallisuuteen, kiertotalouteen, tuulivoimaan... liittyvät asiantuntijalausunnat (...ja valvontatehtävät).
- Päivystävä palotarkastaja ja jossain vaiheessa Chat -palvelut (arkisin).
- Yksityiskohtaisemmin v. 2023 valvontasuunnitelmassa (PeL 79 §).

Palvelutasopäätös 2023

Onnettomuuksien ehkäisy

- **Turvallisuusviestintä (valistus, neuvonta, luennot...)**

- TUVI:n kohderyhminä ovat erityisesti lapset ja nuoret, hoito- ja huoltolaitoshenkilökunta sekä asumisturvallisuuden erityisryhmät ja ko. asumiseen liittyvä henkilökunta.
- Kohderyhmien tavoittamisen ohella on ohjeellisena tavoitteena n. 10 % väestöstä/vuosi
- Internetin, median ja somen (Facebook, YouTube, Instagram) hyödyntäminen mahdollisimman vaikuttavasti -> turvallisuusteemat.

Onnettomuusriskien tunnistaminen -> onnettomuuksien ehkäisy -> onnettomuuksiin varautuminen -> oikea ja tehokas toiminta onnettomuuden sattuessa.

Neuvonta ja ohjaus säädösvelvoitteiden noudattamisessa.

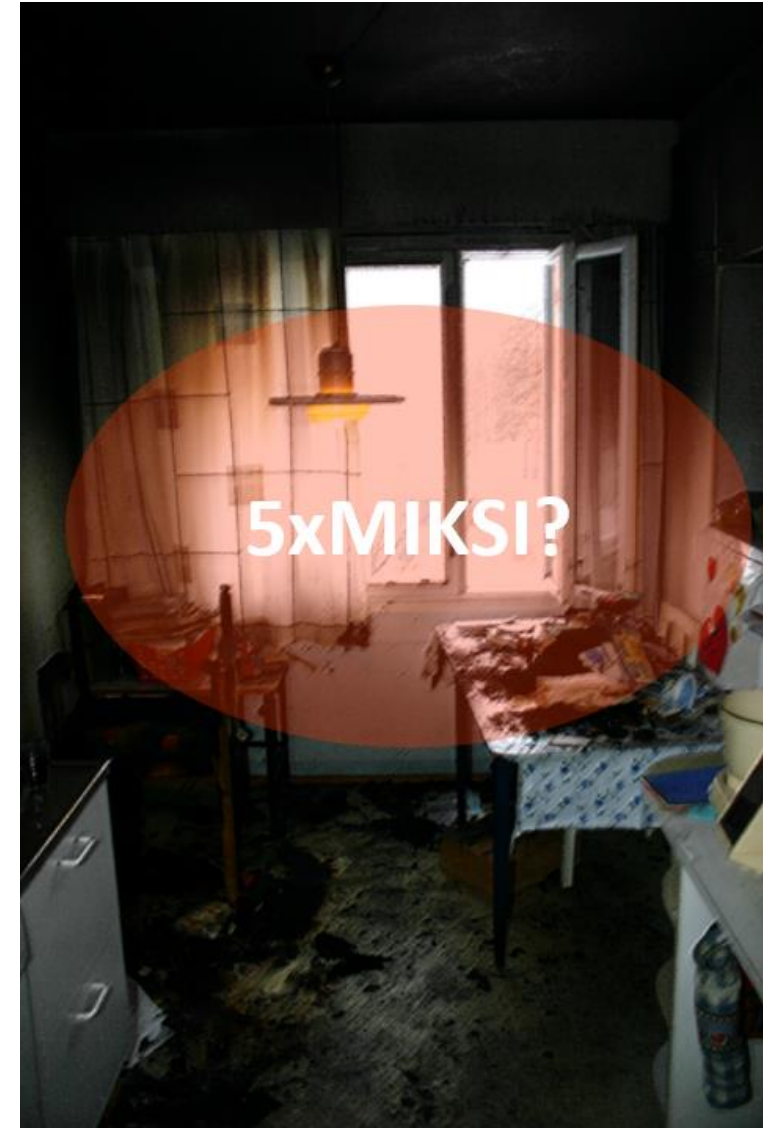
Palvelutasopäätös 2023

Onnettomuuksien ehkäisy

• Palontutkinta (PelL 41 § ja 43)

- ”Kaikki palot tutkitaan”, joko PTJ:n tai palontutkijan toimesta.
- Noin 8-10 hengen koulutettu palontutkijaryhmä (oto, ei päivystä).
- Mukaan tutkintaan, jos tulipalosta on aiheutunut vakavia henkilövahinkoja, arviolta yli 20 000 € vahingot tai jos ”vakavan” tulipalon syttymissyy on epäselvä.
- Poliisin tutkintakynnyksen ylittävät palot tutkitaan yhteistyössä poliisin kanssa ja poliisin ehdoilla.
- Myös vaarallisten kemikaalien vähäisessä käsittelyssä ja varastoinnissa tapahtuneiden onnettomuuksien tutkinta.

Miksi kävi niin kuin kävi? Onko pelastustoiminnassa kehitettävää?
Mitä voidaan oppia?

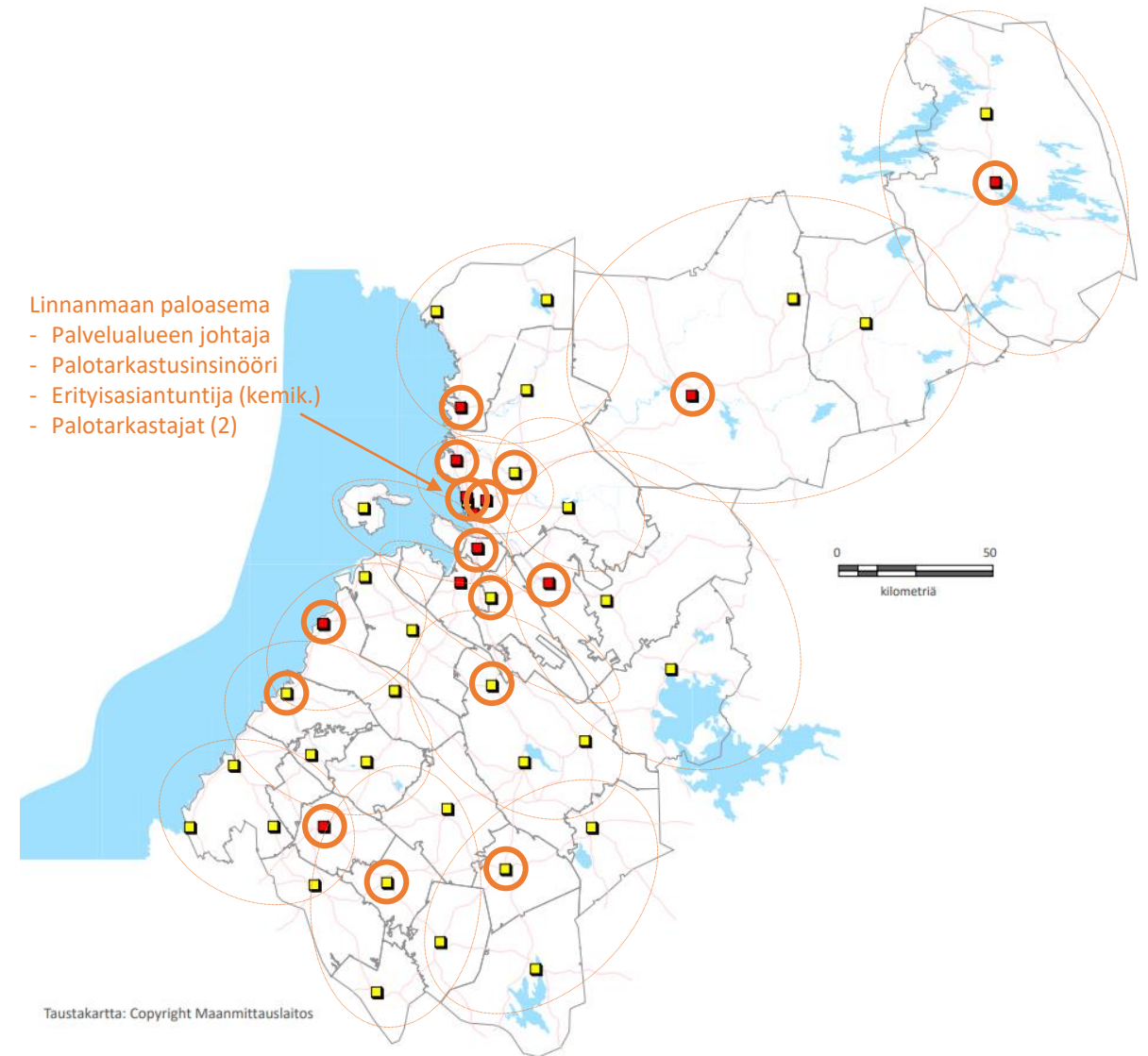

Palvelutasopäätös 2023

Onnettomuuksien ehkäisy

• OE:n henkilöstö

- Hajautettu usealle paloasemalle (läheisyysperiaate ja ajomatkoihin kuluvan ajan hallinta)
- Osalla palotarkastajista vastuualueena usean kunnan alue
- Osa palveluista keskitetysti (mm. rakenteellisen paloturvallisuuden, paloturvallisuustekniikan ja kemikaalivalvonnan vaativat asiantuntijatehtävät)
- Noin 17 500 asukasta/OE-henkilö
- Noin 1,5 M k-m²/OE-henkilö

Pelastustoimen valmistelu PALVELUTASOPÄÄTÖS 2023

PELASTUSTOIMINTA (10 diaa)

Palvelutasopäätös 2023

Pelastustoiminta

SM:n ohje 21/2012.

Uusitaan asetukseksi, mutta ei ehdi vuoden 2023 PTP:een.

- Tehtävien kiireellisyysluokat
  - > A, B, C, D
- Pelastusmuodostelmat
  - > yksikkö, ryhmä, joukkue, komppania, yhtymä
- Uhkien arvioinnin periaatteet
  - > riskiluokat I-IV sekä
  - > erikseen tarkasteltavat onnettomuustyytit
- Pelastusmuodostelmien johtaminen
  - > pelastustoiminnan johtaja, tilannepaikan johtaja
  - > yksikönjohtajat, päällystö, johtokeskus jne.
- Toimintavalmiusaikaa koskevat tavoitteet
  - > mm. pelastusyksikön ja -joukkueen toimintavalmisaikavaatimukset

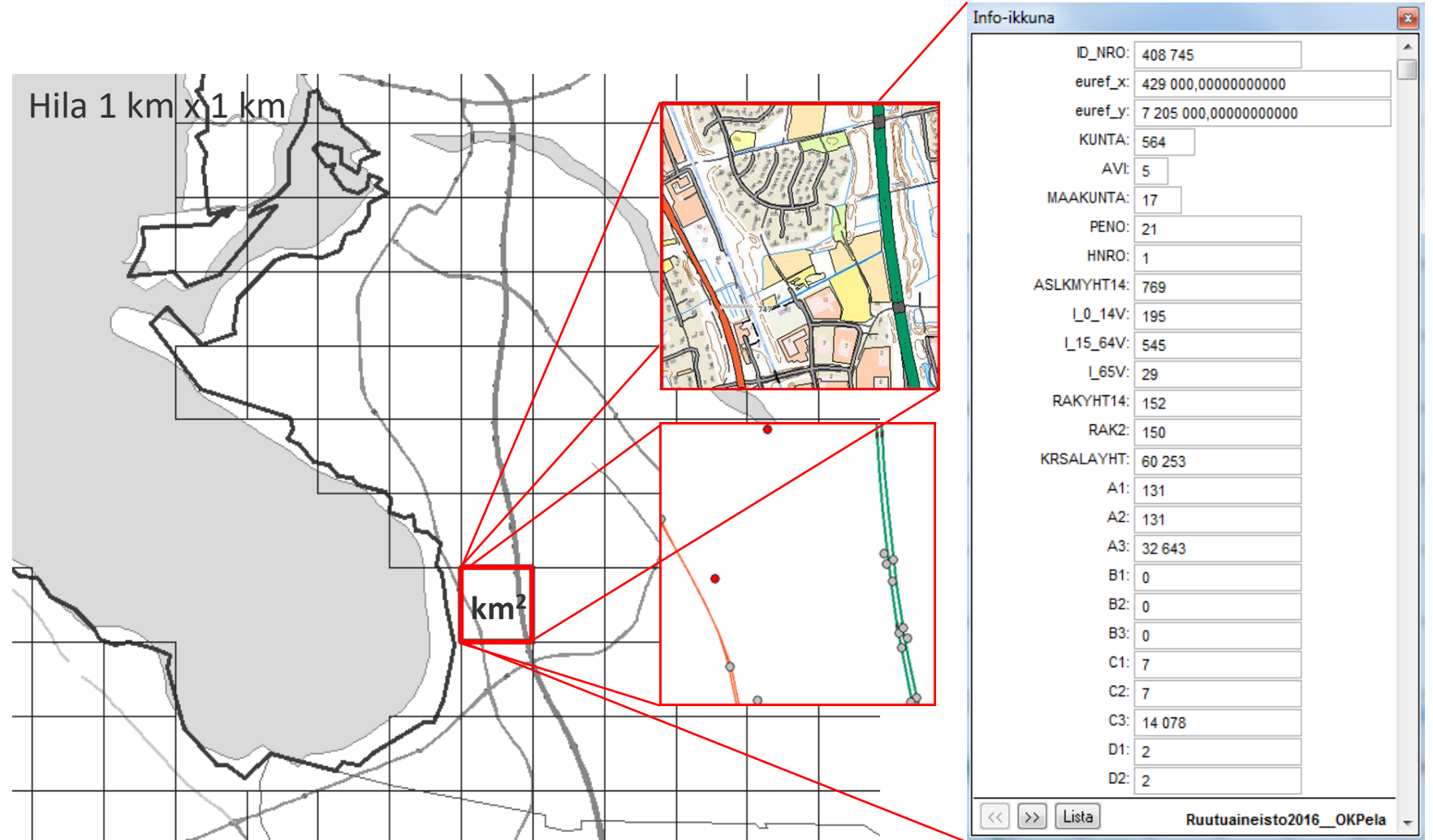
”Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutason tulee vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia ja muita uhkia” (PelL, PelJI)

Palvelutasopäätös 2023

Pelastustoiminta
Riskialuejako

PELASTUSTOIMEN RISKIALUEJAKO 2022

Parametreina väestö,
kerrosala (sekä rakennus-
paloihin vertaileva
regressioanalyysi)
sekä riskiluokan määrittävät
kiireelliset onnettomuudet
viiden vuoden
tarkastelujaksolla.

Palvelutasopäätös 2023

Pelastustoiminta

Riskialuejako

Väestöön, kerrosalaan ja regressioanalyysiin perustuvat riskiruudut.

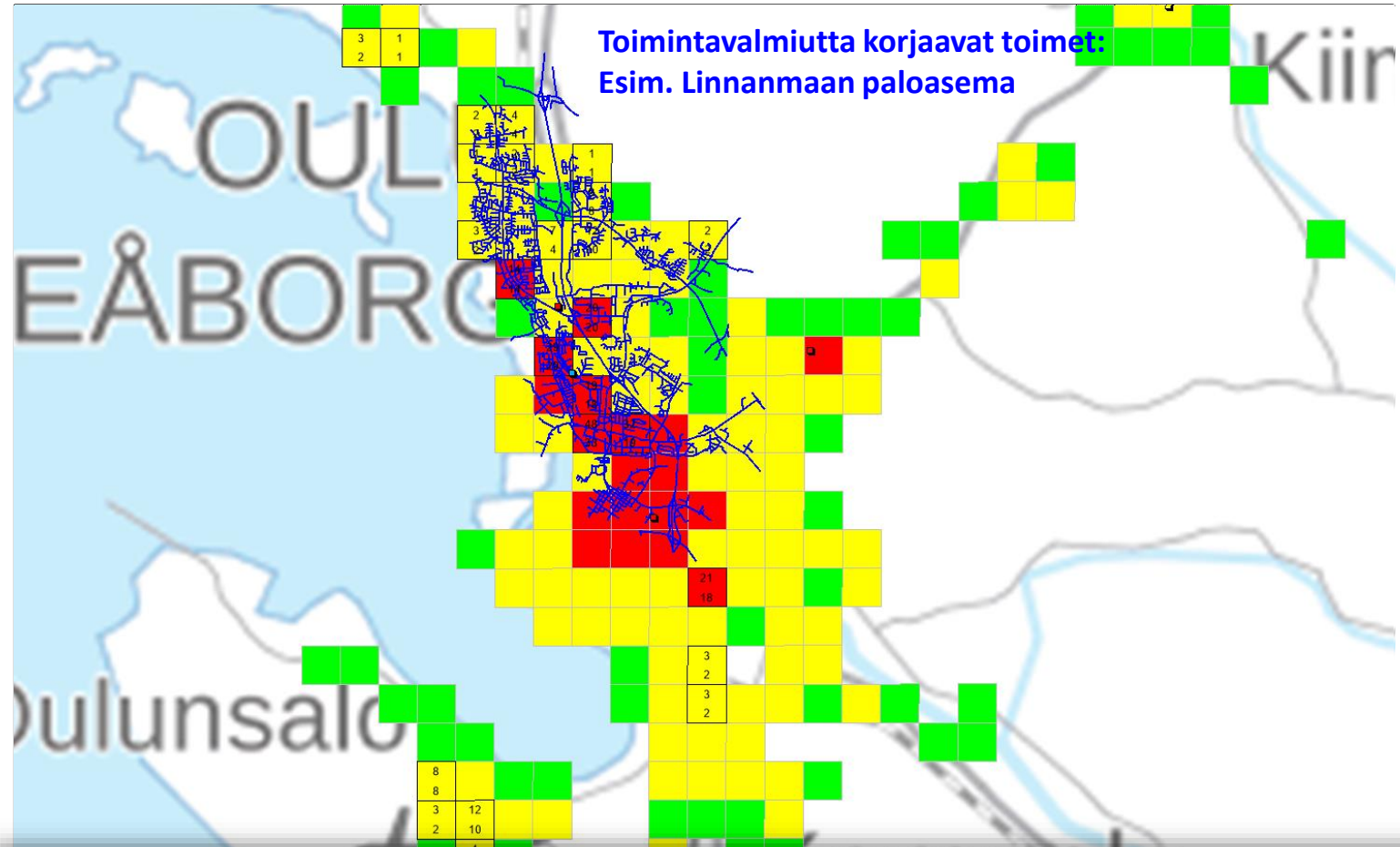
Riskiruudut, jotka voisi korottaa luokkaan I (≥ 50 kpl 5 v aikana) tai II (10-49 kpl 5 v aikana) onnettomuustaaajuuden perusteella.

Onnettomuuksilla tarkistettu riskialuejako, jota verrataan TVA-vaatimukseen.

Toteutuneiden toimintavalmiusaikojen seuranta ja seurannan edellyttämät toimenpiteet.

Tehtävät
(kpl)

TVA ei tot.
(kpl)

Riskialue	Muodostelma ja tavoitteelliset toimintavalmiusajat		
	1. pelastusyksikkö kohteessa ⁽¹⁾	Pelastusjoukkue kohteessa ⁽²⁾	Tehokas pelastustoiminta alkaa
I	6 min	20 min	11 min
II	10 min	30 min	14 min
III	20 min	30 min	22 min
IV	voi olla yli 20 min	voi olla yli 30 min	voi olla yli 30 min

Palvelutasopäätös 2023

Pelastustoiminta Riskialuejako

- Lähes kaikkiin nykyisiin ja entisiin kuntataajamiin muodostuu pelastustoimen toimintavalmiutta määrittäviä riskialueita.

Riskiluokka	Hätäkeskuksen toimintavalmiusaika	Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika						Avunsaantiaika	Pelastusjoukkuen kohteessa
		Lähtöaika	Ajoaika	Ensimmäinen yksikkö kohteessa	Ensi-toimenpiteisiin kuluva aika	Tehokas pelastus-toiminta alkaa	Avunsaantiaika		
I	2	1	5	6	5	11	13	20	
II	2	1-5	5-9	10	4	14	16	30	
III	2	1-5	15-19	20	2	22	24	30	
IV	2	1-5	>	>			>	>	

Toimintavalmiusaikaa määrittävä riskiruutujen korkein riskiluokka kunnittain sekä eräissä kuntataajamissa

	ALAVIESKA	HAAPAJÄRVI	HAAPAVESI	HAILUOTO	II	Kuivaniemi	KALAJOKI	Himanka	KEMPELE	KUUSAMO	Ruka	KÄRSÄMÄKI	LIMINKA	LUMIJOKI	MERIJÄRVI	MUHOS	NIVALA	OULAINEN	OULU	Haukipudas	Kiiminki	Oulunsalo	Yli-Ii	Ylikkiiminki
Korkein riskiluokka	2	2	2	3	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	1	2	2	2	3	3
	PUDASJÄRVI	Syöte	PYHÄJOKI	PYHÄJÄRVI	PYHÄNTÄ	RAAHE	Vihanti	REISJÄRVI	SIEVI	SIIKAJOKI	Ruukki	SIIKALATVA	Kestilä	Piippola	Pulkkiila	Rantsila	TAIVALKOSKI	TYRNÄVÄ	UTAJÄRVI	VAALA	YLIVIESKA			
Korkein riskiluokka	2	4	2	2	2	1	2	3	2	3	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	1		

Palvelutasopäätös 2023

Pelastustoiminta

Riskialuejako ja sitä vastaava toimintavalmius

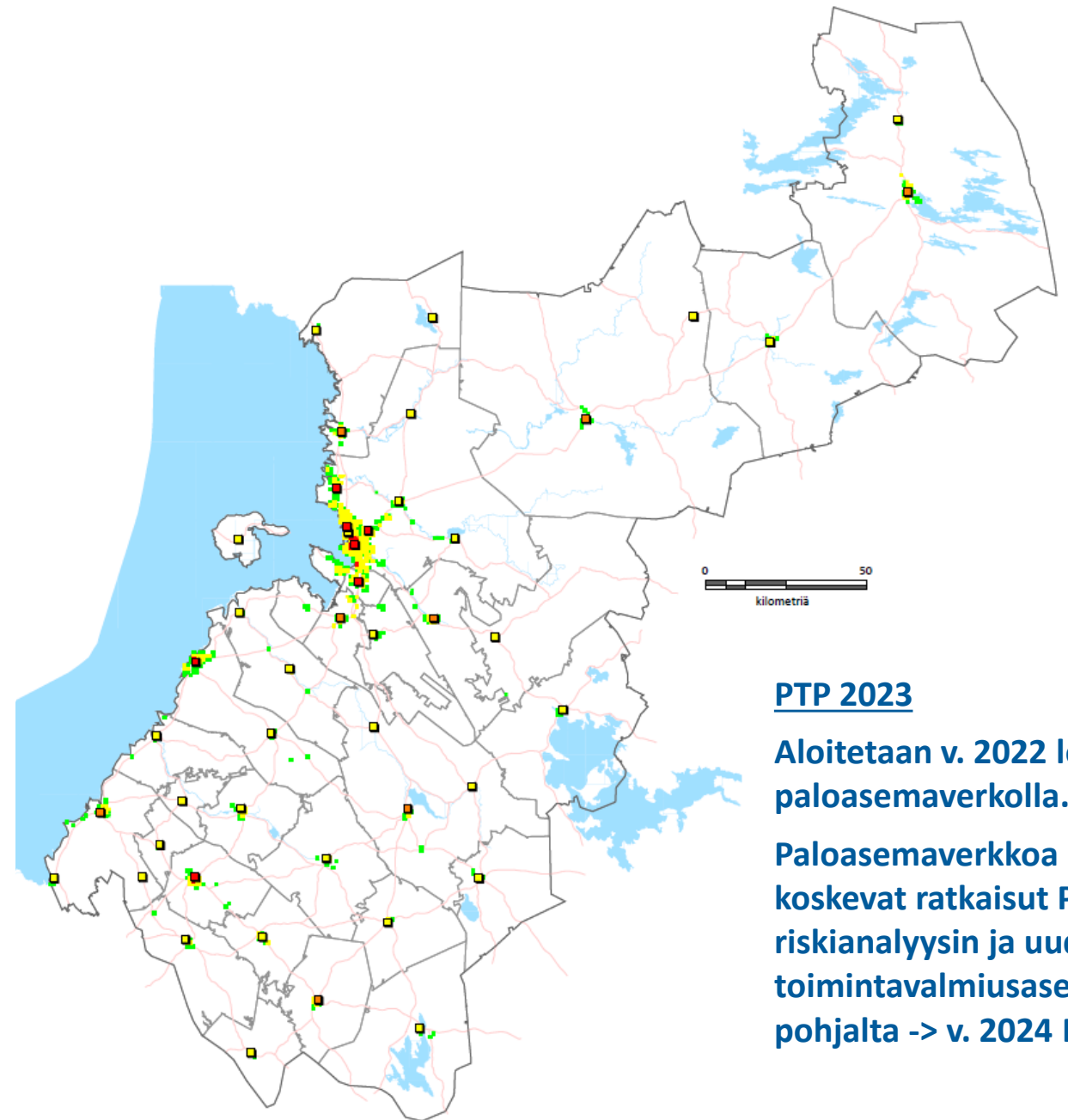
POHJOIS-POHJANMAAN PELASTUSLAITOS

Paloasemat 2022

- Tavoitevahvuiset 247-paloasemat
- Osavahvuiset 247-paloasemat
- Muut kuin 247-paloasemat

Päivvystyksellä varmistettu valmius sekä sopimushenkilöstön muodostama valmius, joka saatavuus perustuu mm. sopimushenkilöstön riittävän suureen määrään ja pelastustoimen ”houkuttelevuuteen”.

...sekä riskiperusteisesti hankittu ja sijoitettu pelastustoiminnan onnettomuustyyppikohtainen erityiskalusto.

PTP 2023

Aloitetaan v. 2022 lopun paloasemaverkolla.

Paloasemaverkkoa koskevat ratkaisut PPPelan riskianalyysin ja uuden toimintavalmiusasetuksen pohjalta -> v. 2024 PTP:een

Palvelutasopäätös 2023

Pelastustoiminta

• Toimintavalmius

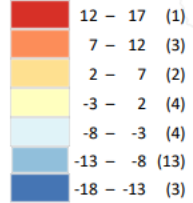
- **TVA-vaatimusten ja -tarpeiden/odotusten vuoksi paloasemaverkon on oltava riittävän tiheä ja alueellisesti kattava = PERUSVALMIUS HENKEÄ PELASTAVIIN TOIMENPITEISIIN JA MUUN PELASTUSTOIMINNAN ALOITTAMISEEN**
- Paloasemia ei ole mitoitettu selviytymään kaikesta yksin
  - Vaatimuksia on porrastettu mm. käytettävissä olevan henkilöstön, toimintaympäristön ja tarkoituksenmukaisuuden ja talouden näkökulmasta.
  - Esim. vaarallisten aineiden torjuntavalmius, vesisukellusvalmius, savusukellusvalmius, korkean paikan pelastaminen, raskas pelastaminen, öljyntorjuntavalmius, vesihuolto... ovat toimintakykyjä, joita ei rakenneta kaikille paloasemille. Alueellisesti kattavan toimintavalmiuden muodostaminen varmistetaan hälytysohjeilla.

Palvelutasopäätös 2023

Pelastustoiminta - muutokset

POHJOIS-POHJANMAAN PELASTUSTOIMIALUE

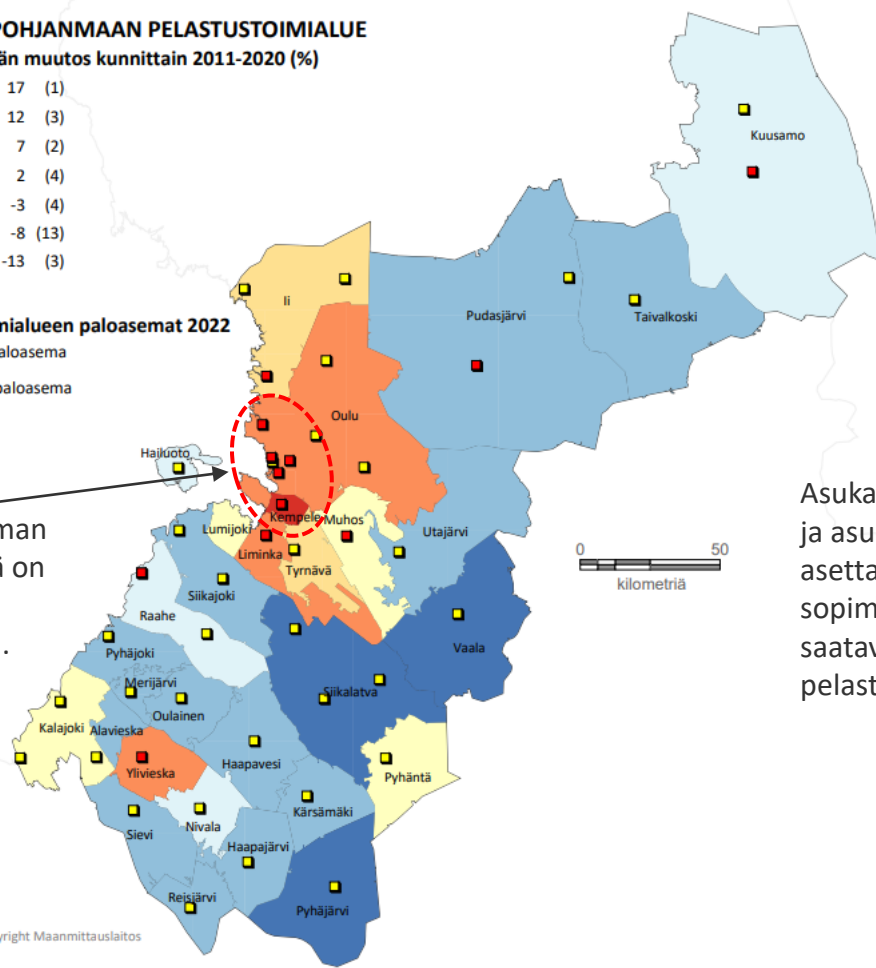
Väestömäärän muutos kunnittain 2011-2020 (%)

Pelastustoimialueen paloasemat 2022

- 247-paloasema
- Muu paloasema

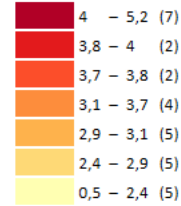
Tehokas pelastustoiminta rakennuspaloissa ilman sopimushenkilöstöä on mahdollista lähinnä Oulun ympäristössä.

Taustakartta: Copyright Maanmittauslaitos

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimialue

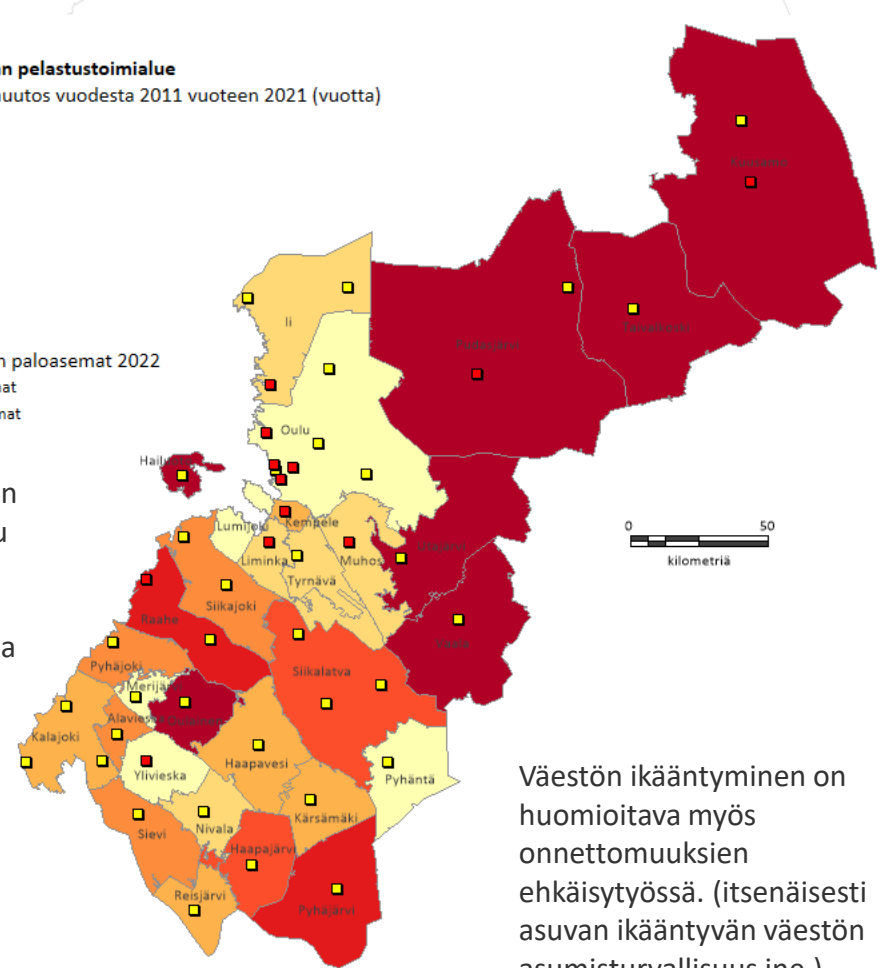
Väestön keski-ikä muutos vuodesta 2011 vuoteen 2021 (vuotta)

Pelastustoimialueen paloasemat 2022

- 24/7-paloasemat
- Muut paloasemat

Asukasmäärän pienentyminen ja asukkaiden keski-ikä nousu asettavat haasteita sopimushenkilöstön saatavuudelle suuressa osassa pelastustoimialuetta.

Väestön ikääntyminen on huomioitava myös onnettomuuksien ehkäisytyössä. (itsenäisesti asuvan ikääntyvän väestön asumisturvallisuus jne.)

Palvelutasopäätös 2023

Pelastustoiminta - muutovoimia

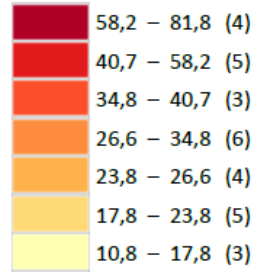
Onnettomuuksien määrä on vahvasti sidoksissa väestön ja rakennetun kerrosalan määrään.

Se, että väestön määrä laskee, ei tarkoita sitä, että onnettomuuksien määrä laskisi samassa suhteessa.

Väestötappioalueiden asukasmäärään suhteutettu onnettomuustajuus on yleisesti kasvukeskusten onnettomuustajuutta suurempi.

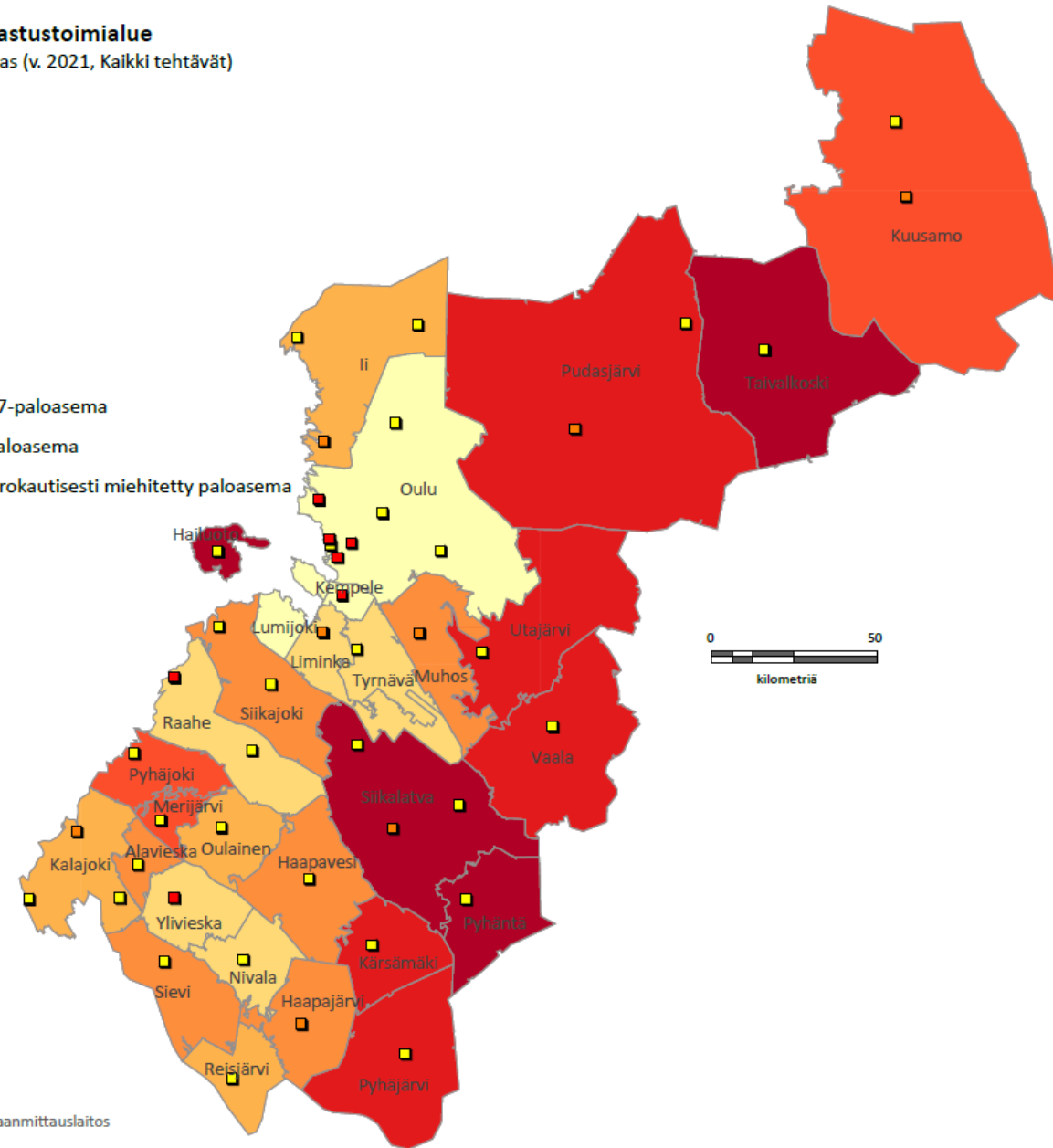
Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimialue

Hälytystehtävien määrä/1000 as (v. 2021, Kaikki tehtävät)

Paloasemat

- Tavoitevahvuinen 247-paloasema
- Osavahvuinen 247-paloasema
- Muu kuin ympärivuorokautisesti miehitetty paloasema

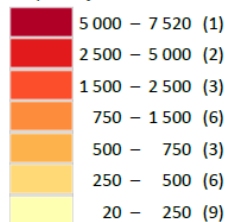
Taustakartta: Copyright Maanmittauslaitos

Palvelutasopäätös 2023

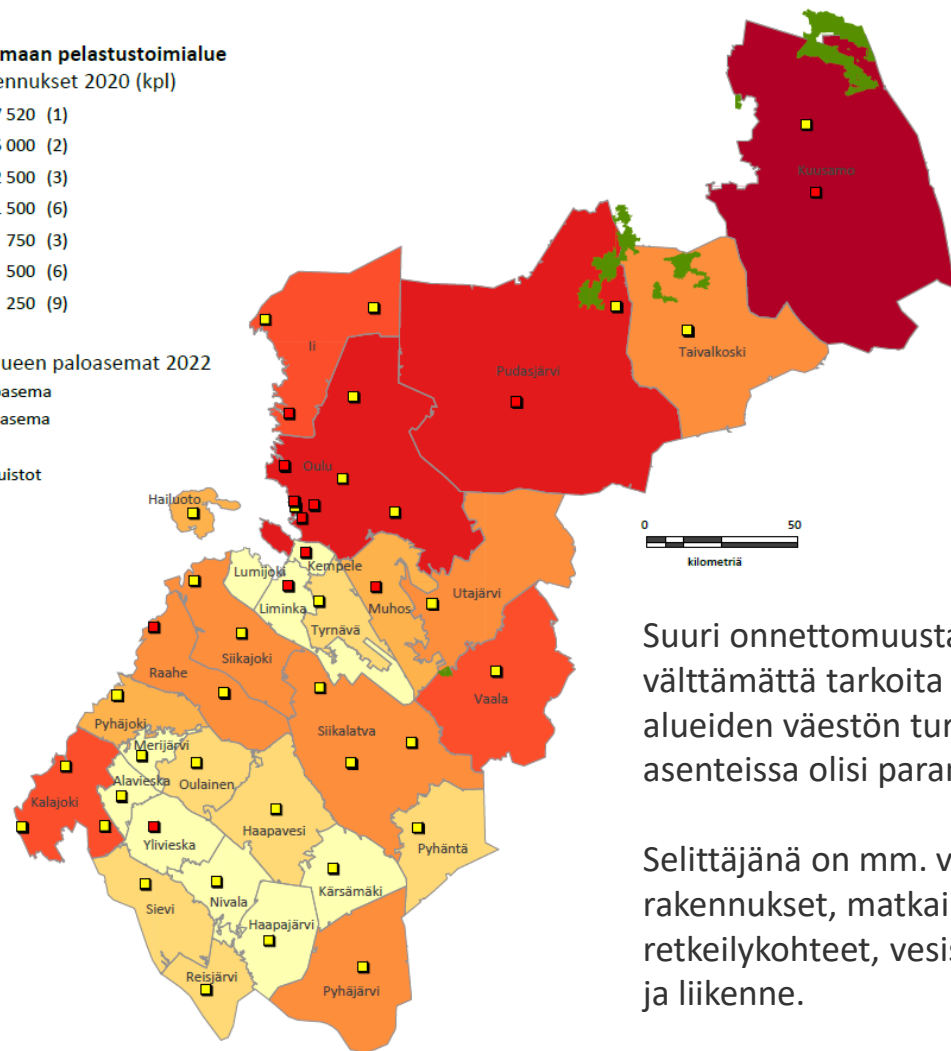
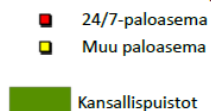
Pelastustoiminta - muutokset

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimialue

Vapaa-ajan rakennukset 2020 (kpl)

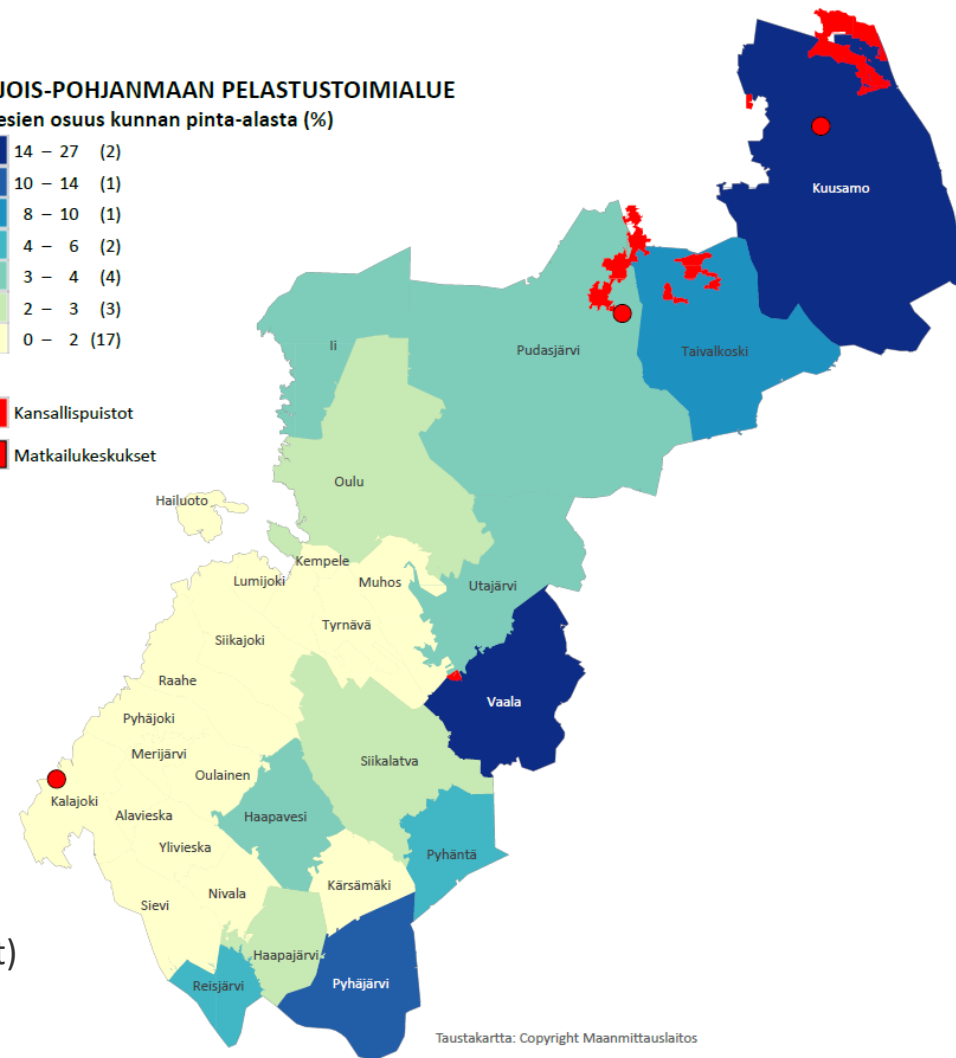
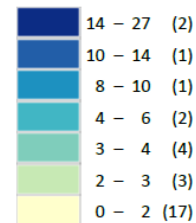

Pelastustoimialueen paloasemat 2022

POHJOIS-POHJANMAAN PELASTUSTOIMIALUE

Sisävesien osuus kunnan pinta-alasta (%)

Taustakartta: Copyright Maanmittauslaitos

Suuri onnettomuustajuus ei välttämättä tarkoita sitä, että harva-alueiden väestön turvallisuus-aseteissa olisi parannettavaa.

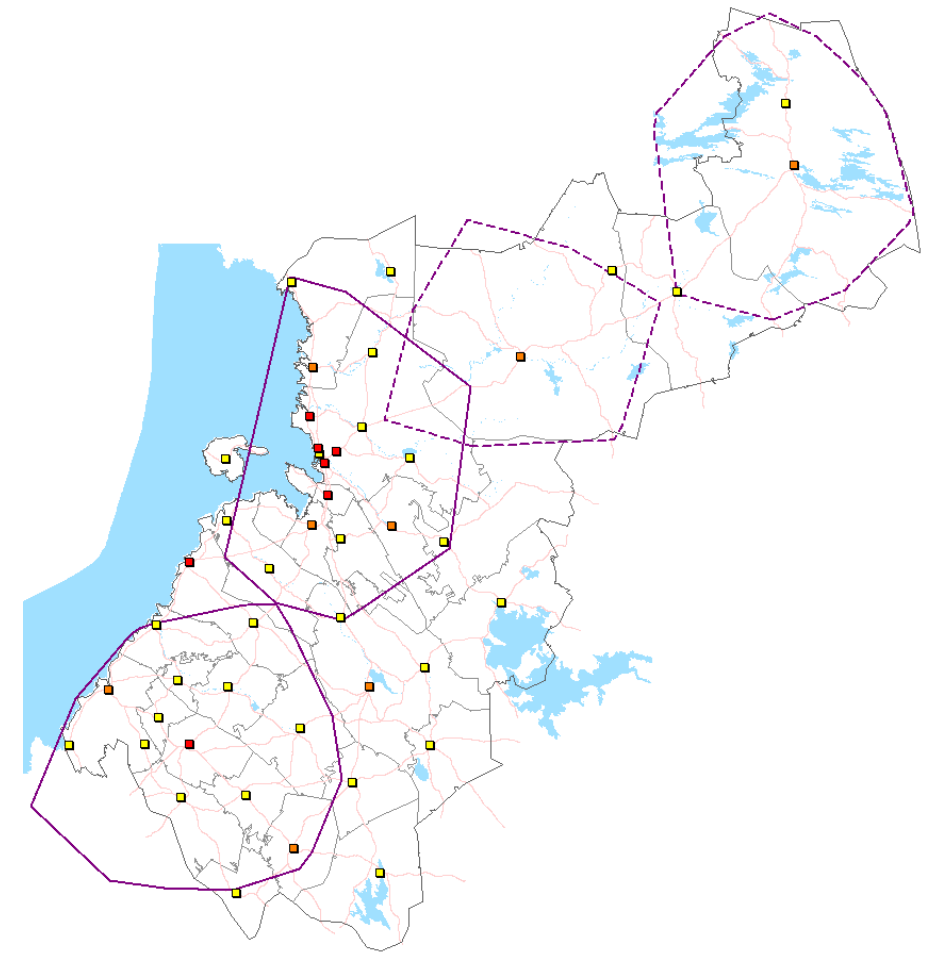
Selittäjänä on mm. vapaa-ajan rakennukset, matkailukeskukset, retkeilykohteet, vesistöt (rantamökit) ja liikenne.

Palvelutasopäätös 2023

Pelastustoiminta

- **Pelastustoiminnan johtaminen**

- Tavoite on, että paloasemat kykenevät muodostamaan yksikönjohtajavalmiuden omatoimisesti. Tarvittaessa kohteen ensimmäisenä tavoittavasta resurssista tilannepaikan johtaja, jota varsinainen pelastustoiminnan johtaja (Esim. TIKE tai P30) tukee etäjohtamisen keinoin.
- Päällystötasoista johtamista varten on neljä johtamisryhmää.
  - 24/7-päivystävät palomestarit Oulussa ja Ylivieskassa → Tukevat toisiaan.
  - Pohjoisella alueella johtamisvalmiutta varmistava päivystävä palomestari.
  - Koko Pohjois-Pohjanmaan yhteinen päivystävä päällikkö.

Tavoite saada päällystötasoinen pelastustoiminnan johtaja kohteeseen enintään 45 minuutissa hälytyksestä.

Varmistettava myös kokoluokaltaan suurten tehtävien johtamisvalmius (TIKE, PelKE, PELA-JOKE ja vastualueiden johtajat) sekä kaikki erilaiset turvallisuustilanteet

Pelastustoimen valmistelu PALVELUTASOPÄÄTÖS 2023

YHTEISET PALVELUT, TIKE,
VARAUTUMINEN, MUUT

Palvelutasopäätös 2023

Yhteiset palvelut

Yhteiset palvelut

- Sisäinen asiantuntijapalvelu
  - Riskianalytiikka ja omavalvontajärjestelmä
- Tukipalveluja pelastustoimen lakisääteisten tehtävien (onnettomuuksien ehkäisy, pelastustoiminta ja varautuminen) toteuttamista varten.
- Palvelualueen antama tuki kohdistuu mm. tiedolla johtamiseen, riskiperusteisuuteen, vaikuttavuuteen, seurantaan, hankintoihin, tekniikkaan, huoltoon, ICT-ympäristöön, työhyvinvointiin sekä palvelutuotannon kehittämiseen TKIO-palveluiden kautta.
- Matriisissa muuhun palvelutuotantoon nähden.
- Jakaantuu omatoimisesti tuotettuihin palveluihin, konsernipalveluihin ja ulkopuolelta hankittaviin palveluihin. Oma resursointi painottuu teknisiin (13 htv) sekä TKIO-palveluihin ml. resurssisuunnittelu yht. 7 htv.

Ajoneuvoluokka	Määrä	Ajoneuvoluokka	Määrä	Ajoneuvoluokka	Määrä	Ajoneuvoluokka	Määrä
Sammutusauto	59	Johtoauto	4	Vene A-luokka	33	Moottorikelkka	29
Säiliöauto	36	Kalustoauto	41	Vene B-luokka	17	Mönkijä	24
Säiliöpalo- tai säiliösammutusauto	9	Kevytyksikkö	1	Vene C-luokka	2	Traktori	9
Raivausauto	2	Ambulanssi	2	Vene D-luokka	5	Trukki	2
Pelastussukellusauto	1	Henkilöauto	69	Vene E-luokka	1	Kurottaja	2
Nostolava- tai puomitikasauto	6	Maastohenkilöauto	4	Vene F-luokka	3	Hinattava pumppu	1
Vaihtolava-auto	7	Miehistönkuljetusauto	6	Vesiskootteri	1	Varavoimakone	3
Huoltoauto	2	Palontutkinta-auto	1	Öljyntorjuntalautta H-luokka	1	Perävaunu	237
Johtokeskusauto	1	Vahingontorjunta-auto	1	Ilmatyynyalus	1	Soppatykki	1

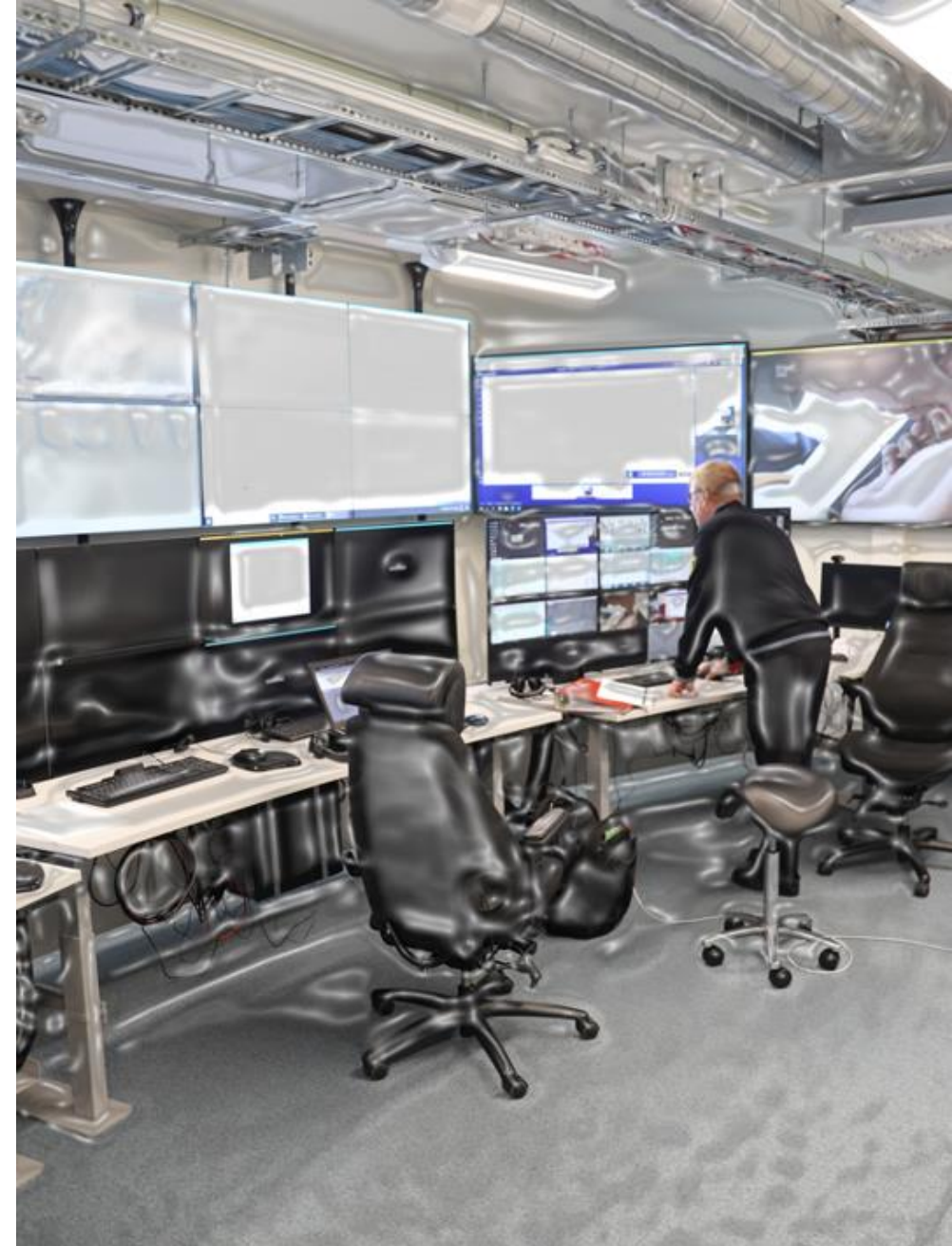
Kaikki yht. 624 kpl

Palvelutasopäätös 2023

TIKE

- **Tilannekuva, ennakointi, valmiuden säätely, johtamisen tuki, johtaminen ja viestintä**
  - Tilannekeskuspalveluita tuotetaan Oulussa sijaitsevasta tilanne- ja johtokeskuksesta. Ylivieskan TIKE-/JOKE-tilat varapisteinä.
  - Tilannekeskus päivystää yhden päällystöviranhaltijan vahvuudella päivittäin (ma-su) klo 8:00-16:00. Muuna aikana valmiutta tilannekeskustoimintojen aloittamiseen varmistaa varallaolosta pelastustoimialueen päivystävä päällikkö.
  - Tilannekeskustoimintoja (tilat, henkilöstö, järjestelmät, ohjeet, koulutus, työaika jne.) kehitetään siten, että toiminta voidaan laajentaa v. 2024 alusta alkaen koko Pohjois-Suomen yhteistoiminta-alueen 24/7-tilanne- ja johtokeskukseksi. Kehittämisessä huomioidaan tilanne- ja johtokeskustoimintoja koskevat valtakunnalliset ratkaisut.

Palvelutasopäätös 2023

Varautuminen

- **Pelastustoimelle kuuluva varautuminen (ja yhteiskunnan varautumisen tukeminen)**

- Valmiuspäällikkö ja valmiussuunnittelija
  - Pelastustoimen valmiussuunnittelu
    - Toimintakyky kaikissa turvallisuustilanteissa sekä poikkeusolojen valmius
    - Henkilöstö-, kalusto-, tila- ja materiaalivaraukset
    - Yhteistyö varautumisessa.
  - Väestönsuojelu
    - Väestön varoittamisen järjestelyt
    - Evakuointisuunnittelu (vaara-alueelta siirtäminen)
    - Rakenteellisen väestönsuojelun järjestelyt (paikalle suojautuminen)
  - Varautumiskoulutus ja valmiusharjoitukset
- **Muun yhteiskunnan varautumisen tukemisesta ei tehdä ”sopimuksia”.**
  - **Osallistutaan alueellisten turvallisuus- ja valmiusfoorumeiden toimintaan.**
  - **Neuvotaan ja ohjataan varautumisasioissa (PeL 2 §)**

Palvelutasopäätös 2023

Muut palvelut

- **Ensihoitopalvelua tukeva ensivastetoiminta**

- Palvelua tuotetaan, jos
  - ensivastetoiminta sisältyy ensihoidon palvelutasopäätökseen;
  - pelastustoimi halutaan ensivastepalvelun tuottajaksi;
  - henkilöstöllä on siihen halua ja valmius;
  - palvelua voidaan tuottaa lakisääteisten tehtävien hoitamista vaarantamatta
  - Palvelun tuottamiselle on taloudelliset yms. edellytykset.

- Pelastuslaitos (OKPela ja Jopela) suoritti v. 2021 aikana yht 2 423 ensivastetehtävää.
- Edellisen viiden vuoden (v. 2016-2020) keskiarvo on ollut 2 020 tehtävää/vuosi.
- Ensihastetoimintaa ei voida yleensä tuottaa koko pelastustoimialueella. Esim. OKPelan alueella ensivasteyksikkö voidaan hälyttää enintään noin 10 km etäisyydelle taajamasta, jota ko. ensivasteyksikön paloasema palvelee.

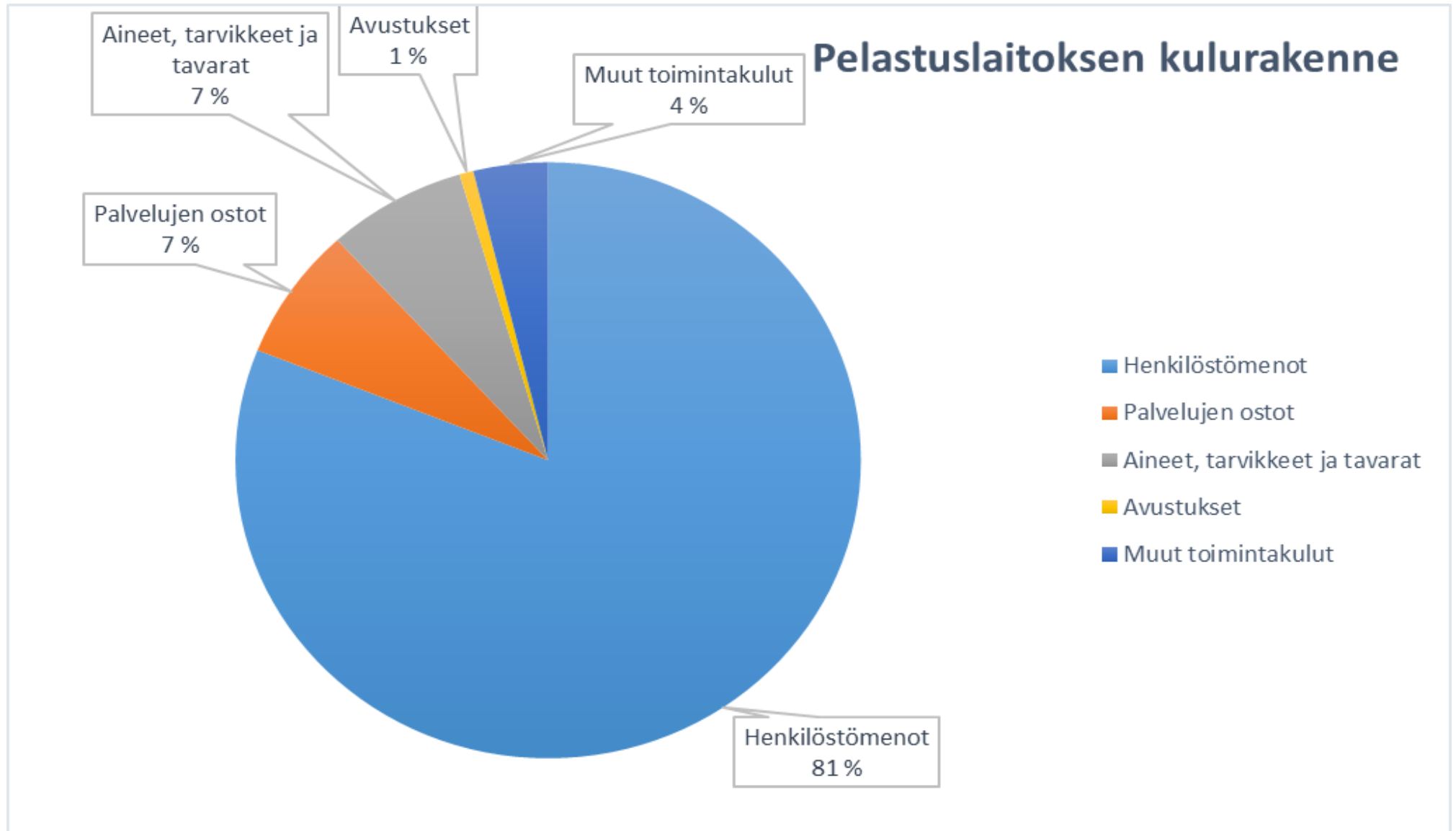
Pelastustoimen valmistelu PALVELUTASOPÄÄTÖS 2023

TALOUS

Palvelutasopäätös 2023

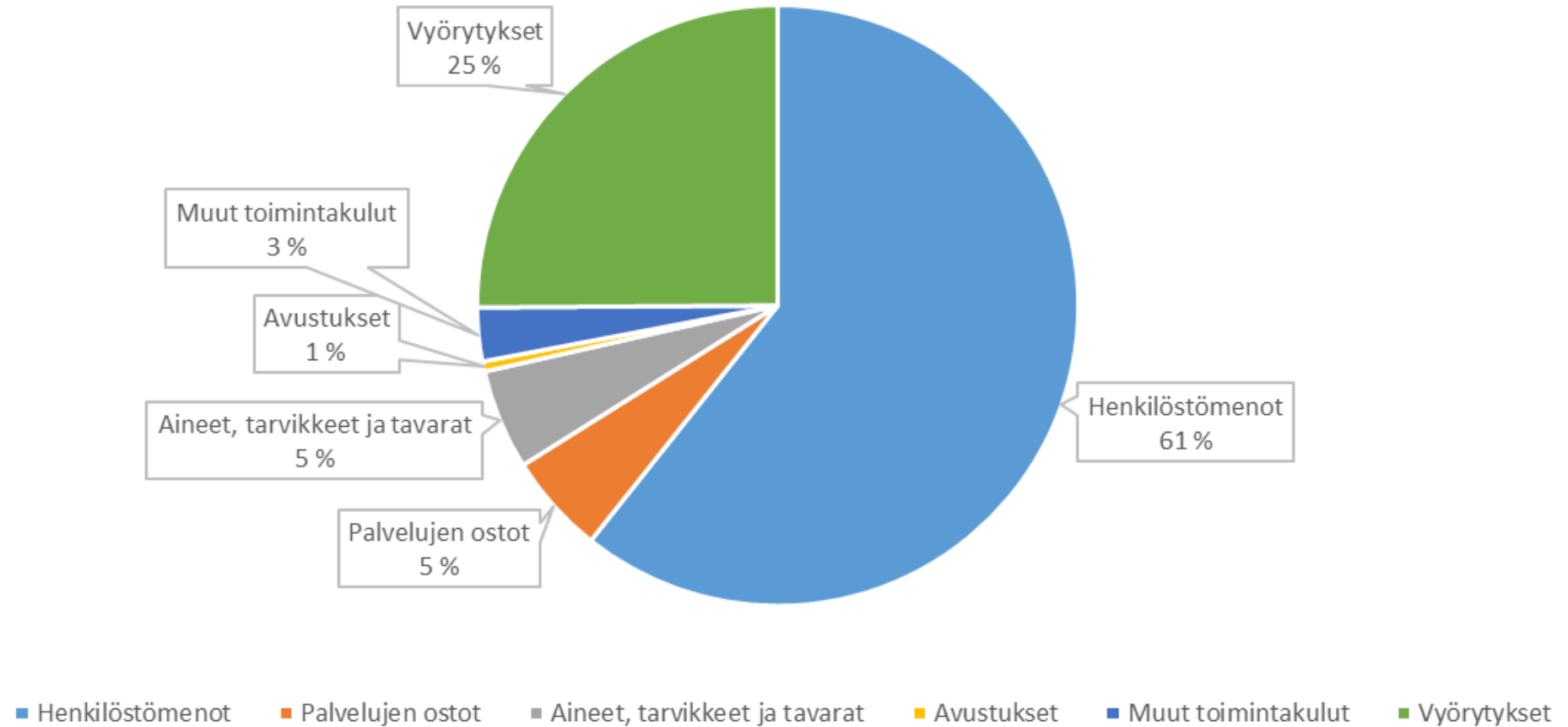
Talous

Palvelutasopäätös 2023

Talous

Pelastuslaitoksen kustannukset sis. vyörytykst (koevyörytys)

Palvelutasopäätös 2023

Tiivistelmä

- Säädös- ja normiohjaus → Kapea liikkumavara
- Riskianalyyseja ei voida uusia → Paloasemaverkosto ennallaan
- Uudistaminen silti mahdollista
  - Tehdään ensin vuodeksi
- Pohjautuu strategiaan
- Talouden reunaehdot huomioidaan

Palvelutasopäätös 2023

Yhteenveto – Uudistaminen

- Konkreettisia esimerkkejä:
  - **Vesisukellusvalmius** keskitetään Linnanmaan paloasemalle, pyritään ylläpitämään kahden vesisukeltajan ja avustajan muodostamaa jatkuvaa vesisukellusvalmiutta. → Jos muutetaan ehdottomaksi, niin poikkeama muodostaa aina ylitöitä → Vuoden 2023 aikana selvitetään, montako poikkeamaa vuodessa ka. tulee ja voidaanko siihen vaikuttaa resurssitoimiston hyvällä suunnittelulla.
  - Pelastuslaitos osallistuu merialueilla tapahtuviin vesipelastustehtäviin käytettävissä olevalla kalustollaan ja pyrkii ylläpitämään avoveden aikana rannikolla **meripelastusvalmiutta**. → Jos muutetaan ehdottomaksi, niin poikkeama muodostaa aina ylitöitä.
  - Onnettomuuskohteen tavoittamisessa ja pelastustoiminnan käynnistymisessä noudatetaan vähintään toimintavalmiusohjeessa asetettua **minimitavoitetta** (50%).
  - Sammutus-, pelastus- tai torjuntatehtävien edellyttämissä hälytyksissä huomioidaan **kustannustehokkuus**. Tehtävään **hälytetään** vain tilanteen edellyttämä henkilöstö ja kalusto unohtamatta lähimmän ja tarkoituksenmukaisimman yksikön periaatetta, työturvallisuutta sekä toiminnan etupainotteisuutta ja luotettavuutta.
  - Vuodelle 2023 suunnitellut öljyntorjuntakaluston investoinnit ovat ehdollisia ja toteutetaan, jos niihin saadaan **öljynsuojarahastolta** tai muualta aikaisempia vuosia vastaavat avustukset.

Palvelutasopäätös 2023

Yhteenveto – Uudistaminen

- Konkreettisia esimerkkejä:
  - Ohjelmistorakennetta kevennetään, vain **yksi OE-ohjelmisto**
  - **Valvontasuunnitelmalla** yhtenäistetään ja tehostetaan toimintaa
  - Valvontatyön **maksut ja taksat** tarkistetaan
  - Kuntien varautumisen tuki hoidetaan ensisijaisesti **turvallisuus- ja valmiusfoorum**in kautta
  - **Varautumistoiminnan yhteistyö integroidaan** koko HVA:n kokonaisuudeksi

Palvelutasopäätös 2023

Yhteenveto – Uudistaminen ja kustannusten hallinta

- Ylin ja keskijohto sekä asiantuntijoiden ja hallinnollisten tehtävien kokonaisuus keventyy
  - Toimialue- ja palvelualuejohtajataso → 9 / 5 htv ja vastuualuepäälliköt → 13 / 10 htv
  - Ei vastuuyksiköitä ollenkaan, asiantuntijoiden toiminnan uudistaminen
  - 90 / 86,5 htv
- Pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän uudistaminen, toimijat kuudesta neljään → Vastuualueet laajentuvat ja työaikajärjestelyt keventyvät
- Hälytyskäytännöt → Varmistuksen tasoa lasketaan ja vahvuuksia kevennetään
- Resurssitoimisto → Resurssien hyödyntämisen laajentaminen (työvuorot ja lakisääteinen koulutustoiminta) → Henkilöstökustannusten vähentyminen
- Kalusto-, vaatteisto-, koulutus-, yms. määrärahojen kohdentaminen täysin välttämättömiin
- **ARVIOITU RAKENTEELLINEN KUSTANNUSVAIKUTUS 0,7 M€**
- Lisäksi investointien ehdollistaminen (valtionosuudet) ja rajaaminen

Kiitos!

Petteri Jokelainen

pelastusjohtaja

petteri.jokelainen@jokipelastus.fi

p. 044 - 429 6006

<https://www.linkedin.com/in/petteri-jokelainen/>

<https://twitter.com/PetteriJokelai1>

<https://www.facebook.com/petteri.jokelainen.1>